

Włodzimierz Fehler*, Ilona Rytel-Baniak**

POLICJA JAKO INSTRUMENT SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA WEWNĘTRZNEGO W REPUBLIKI FRANCUSKIEJ

Streszczenie

Zapewnienie bezpieczeństwa wewnętrznego należy do podstawowych zadań współczesnych państw. W celu jego skutecznej realizacji w obrębie swoich systemów bezpieczeństwa tworzą one specjalistyczne subsystemy bezpieczeństwa wewnętrznego. Francja to państwo, w którym także tego rodzaju subsystem funkcjonuje. Jednym z najważniejszych jego ogniw jest Policja Narodowa. Dążąc do ukazania miejsca tej formacji we wspomnianym subsystemie, w pierwszej części artykułu ukazano istotę tego rodzaju subsystemów, a następnie scharakteryzowano ogólny kształt systemu bezpieczeństwa wewnętrznego V Republiki Francuskiej. W dalszej kolejności podjęto kwestię podstaw prawnych funkcjonowania Policji Narodowej we Francji oraz ukazano jej strukturę organizacyjną. W końcowej części artykułu analizie poddano zakres zadań, potencjał personalny i materialny Policji Narodowej oraz jej współpracę międzynarodową w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego. W trakcie prac nad artykułem posłużono się metodą analizy prawnej oraz analizy systemowej.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo wewnętrzne, system bezpieczeństwa wewnętrznego, policja

Wstęp

Kwestia zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego to problem, który stanowi nie tylko ważne zadanie, ale z racji szeregu mających zmienny charakter uwarunkowań (szczególnie w obszarze bezpieczeństwa publicznego i porządku publicznego) oznacza ciągle wyzwanie dla polityki bezpieczeństwa współczesnych państw. Dotyczy to również Francji, która w ostatnich latach boryka się z: licznymi mającymi cha-

* Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, e-mail: wlodzimierz.fehler@uph.edu.pl, ORCID: 0000-0002-0927-4337.

** Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, e-mail: ilona.rytel-baniak@uph.edu.pl, ORCID: 0000-0002-6000-5220.

rakter masowy protestami społecznymi, nasileniem aktów terrorystycznych, aktami wandalizmu oraz różnymi mającymi często dużą skalę formami zakłóceń porządku publicznego. Powoduje to, że problematyka zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego jest ważnym elementem dyskursu politycznego. Zmieniające się uwarunkowania (polityczne, społeczne, technologiczne i in.) oraz ewolucja form i charakteru zagrożeń dla bezpieczeństwa wewnętrznego sprawiły, że państwo francuskie dokonywało (i dokonuje) zmian prawnych, organizacyjnych i instytucjonalnych w ramach swego systemu bezpieczeństwa wewnętrznego. Należy jednak podkreślić, że niezależnie od przeprowadzanych modyfikacji i głębokich reform znaczenie i pozycja niektórych ogniw systemu jest niezmienna od wielu lat.

Takim elementem jest Policja Narodowa (PN). W związku z powyżej ukazаныmi przesłankami określenie współczesnego miejsca i roli PN w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego V Republiki zostało przyjęte jako problem badawczy. W kontekście tak ustanowionego problemu sformułowano hipotezę, że Policja Narodowa jest głównym podmiotem działającym na korzyść zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego państwa francuskiego w aspekcie bezpieczeństwa publicznego i porządku publicznego. Dążąc do realizacji zasygnalizowanych założeń metodologicznych, jako podstawowe metody służące do przygotowania artykułu zastosowano metodę analizy prawnej oraz metodę analizy systemowej.

Istota systemu bezpieczeństwa wewnętrznego

Podjmując wysiłek na rzecz ukazania istoty systemu bezpieczeństwa wewnętrznego, za niezbędne uznano odwołanie się do pojęcia „bezpieczeństwo wewnętrzne”. Opierając się na istniejącym dorobku teorii bezpieczeństwa przyjęto, że bezpieczeństwo wewnętrzne państwa to zakotwiczony w porządku ustrojowym stan stosunków i procesów wewnątrz państwa, który zapewniając skuteczną i harmonijną realizację interesów państwa i jego obywateli, jednocześnie tworzy potencjał zdolności do sprawnego diagnozowania i reagowania w przypadkach pojawiania się zagrożeń godzących w te interesy¹.

Jednocześnie na podstawie aktualnego stanu badań stwierdzono, że do najważniejszych składników tworzących podstawy bezpieczeństwa wewnętrznego państwa należą: bezpieczeństwo ustrojowe, ład społeczny, bezpieczeństwo osobiste, bezpieczeństwo publiczne, porządek pu-

¹ W. Fehler, *Bezpieczeństwo wewnętrzne współczesnej Polski*, Biała Podlaska 2012, s. 32.

bliczny². W ogólnym ujęciu system wewnętrznego bezpieczeństwa państwa to uporządkowany zbiór rozwiązań prawnych, organizacyjnych i materialnych, których celem jest osiągnięcie i utrzymywanie optymalnego w danych okolicznościach poziomu bezpieczeństwa wewnętrznego oraz realizowanie zadań związanych z prowadzoną przez państwo polityką w tym obszarze. Na system bezpieczeństwa wewnętrznego składają się organy oraz instytucje należące do władz ustawodawczych, wykonawczych i sądowniczych. Szczególne miejsce zajmują w nim instytucje policyjne, służby specjalne, służby ratownicze, straże ochronne oraz inne rządowe i samorządowe podmioty zobowiązane do zapobiegania i przeciwdziałania zagrożeniom wewnętrznym.

System bezpieczeństwa wewnętrznego składa się z podsystemu kierowania i podsystemów wykonawczych. Podsystem kierowania tworzą organy władzy publicznej. Podsystem ten ściśle współpracuje oraz jest powiązany organizacyjnie z podsystemami wykonawczymi³.

Ogólny kształt systemu bezpieczeństwa wewnętrznego V Republiki Francuskiej

System bezpieczeństwa wewnętrznego V Republiki Francuskiej stanowi element systemu bezpieczeństwa tego państwa i w swej ogólnej strukturze nie różni się zasadniczo od systemów bezpieczeństwa innych dużych państw europejskich. System ten składa się z podsystemu kierowania i podsystemów wykonawczych. Podsystem kierowania tworzą organy władzy publicznej: parlament, głowa państwa, szef rządu, ministrowie, centralne organy administracji państwowej, terenowe organy administracji rządowej, samorządy terytorialne, elementy dowodzenia siłami zbrojnymi, szefowie jednostek organizacyjnych, które wykonują zadania związane z wewnętrznym bezpieczeństwem państwa. Naczelnym zadaniem tego podsystemu jest zapewnienie ciągłości podejmowania decyzji oraz działań władczych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa wewnętrznego Francji. Obok subsystemu kierowania funkcjonują także subsystemy wykonawcze realizujące zadania w zakresie: bezpieczeństwa ustrojowego, bezpieczeństwa publicznego i porządku publicznego, ochrony granic, ratownictwa, zarządzania kryzysowego⁴.

² *Ibidem*.

³ *Idem*, *O pojęciu polityki wewnętrznego bezpieczeństwa państwa*, „*Studia Prawno-ustrojowe*”, 2014, nr 23, s. 212.

⁴ *Ibidem*, s. 213.

Główną instytucją systemu jest Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Francji (*Ministère de l'Intérieur*), któremu podlegają: Policja Narodowa (*La Police Nationale*), Służba Celna (*Les Douanes*) i Żandarmeria Narodowa (*La Gendarmerie Nationale*), która stanowi część francuskich sił zbrojnych⁵. Działalność tych trzech formacji wspierają formacje policji miejskiej podlegającej burmistrzom poszczególnych powiatów (*La Police Municipale*), strażnicy wiejscy (*Les gardes champêtres*), administracja więzienna (*L'Administration Pénitentiaire*) oraz straż pożarna (*Les Sapeurs-Pompiers*). Osiągnięcie i utrzymanie określonego poziomu bezpieczeństwa wewnętrznego oraz jego kontrola wiążą się w dużej mierze z działalnością formacji policyjnych⁶. W państwach demokratycznych formacje te odpowiadają za przestrzeganie ładu prawnego oraz ściganie osób, które go naruszają, egzekwowanie przestrzegania powszechnie obowiązujących zasad ochrony porządku publicznego oraz ochrony bezpieczeństwa publicznego i bezpieczeństwa każdego obywatela⁷. We Francji funkcje policyjne realizowane są przez Policję Narodową oraz Żandarmerię Narodową⁸. Dualizm ten wywodzi się z czasów napoleońskich i jest charakterystyczny również dla bezpieczeństwa publicznego V Republiki Francuskiej⁹. Policja Państwowa oraz Żandarmeria Narodowa wykonują podobne zadania i współpracują ze sobą, natomiast odróżnia je kompetencja terytorialna (policja prowadzi działalność w miastach powyżej 20 tys. obywateli, żandarmeria zaś działa na terenie małych miasteczek i wsi)¹⁰. We francuskim prawodawstwie brak jest aktu prawnego, który określałby konkretne kompetencje każdej z wymienionych formacji, dlatego też przyjmuje się, że zarówno policja, jak i żandarmeria mają prawo do wykonywania tych samych zadań wobec ludności cywilnej.

Policja Narodowa została utworzona 14 sierpnia 1941 roku w okresie rządów Vichy, dekretem podpisanym przez Philippe'a Pétaina, wprowadzającym w życie ustawę z dnia 23 kwietnia 1941 roku. Główne zadania policji już wówczas koncentrowały się wokół ochrony ludności i jej dóbr, interesów i instytucji narodowych, utrzymania spokoju i porządku publicznego we współpracy z innymi francuskimi siłami policyjnymi, w szczególności ze strażą miejską, a także z Żandarmerią Narodową¹¹.

⁵ A.-M. Ventre, *Les polices en France*, „Poivours”, 2002, nr 102, s. 31–42.

⁶ W. Fehler, *Bezpieczeństwo wewnętrzne...*, s. 4.

⁷ *Ibidem*.

⁸ J. Czapska, J. Wójcikiewicz, *Policja w społeczeństwie obywatelskim*, Kraków 1999, s. 22.

⁹ *Organisation*, Ministère de l'Intérieur, <http://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (30.09.2022).

¹⁰ S. Pieprzny, *Policja – organizacja i funkcjonowanie*, Kraków 2003, s. 169.

¹¹ *Organisation...*

We francuskim systemie ochrony bezpieczeństwa publicznego i porządku publicznego funkcjonują także policje municypalne. Należy podkreślić, że tego typu policje działają tylko w niektórych miastach Francji. Funkcjonariusze policji municypalnej podlegają bezpośrednio merom miast (odpowiednik polskiego burmistrza), w których funkcjonują¹². Funkcjonariusze municypalni posiadają ograniczone kompetencje. Zadania policji municypalnej dzielą się na administracyjne (prowadzenie dochodzeń administracyjnych na polecenie burmistrza bądź innych służb), sądownicze (rozpoznawanie naruszeń prawa karnego) i społeczne (rozwiązywanie konfliktów społecznych). Szczegółowe kompetencje policji municypalnej (*Police Municipale*) ujęte są w Ogólnym kodeksie współpracy terytorialnej (*Code Général des Collectivités Territoriales w rozdziale L2212-2*)¹³.

Bezpieczeństwa w Paryżu i trzech przyległych departamentach (Hauts-de-Seine, Seine-Saint-Denis i Val-de-Marne) strzeże paryska Prefektura Policji (*Préfecture de Police*), w której służy prawie 30 tys. policjantów. Została ona utworzona w 1800 roku przez Napoleona Bonaparte. Szefem Prefektury jest Prefekt Policji podlegający bezpośrednio Ministrowi Spraw Wewnętrznych. Wśród personelu tej struktury policyjnej obok funkcjonariuszy policji są strażacy (ok. 8,5 tys.) oraz pracownicy cywilni (ok. 8 tys.). Prefektura Policji została powołana w celu zapobiegania i zwalczania różnych zagrożeń, w szczególności zaś zakłóceń porządku publicznego, katastrof i terroryzmu. Do jej zadań należy również zapewnienie bezpieczeństwa podczas ważnych wydarzeń organizowanych w stolicy Francji oraz prace administracyjne (związane z wydawaniem dokumentów takich, jak: paszporty, krajowe dokumenty tożsamości, licencje, świadectwa rejestracji, prawa jazdy, dokumenty pobytowe)¹⁴.

Podstawy prawne funkcjonowania Policji Narodowej

We Francji nie ma jednego aktu prawnego, który by całościowo regulował funkcjonowanie Policji Narodowej. Regulacje prawne dotyczące różnych aspektów jej funkcjonowania i organizacji znajdują się w ustawach z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego. Na przykład w połowie lat 90. XX w. za czasów prezydentury François Mitterranda

¹² J. Czapska, J. Wójcikiewicz, *op.cit.*, s. 24.

¹³ *Code Général des Collectivités Territoriales*, Legi France, <https://www.legifrance.gouv.fr> (19.11.2022).

¹⁴ *Presentation*, Prefecture de Police, <https://www.prefecturedepolice.interieur.gouv.fr> (11.11.2022).

i premierostwa Edouarda Balladura przyjęto Ustawę o kierunkach i programowaniu w zakresie bezpieczeństwa z 21 stycznia 1995 r., zwaną ustawą Pasqua (*Loi n° 95-73 du 21 janvier 1995 d'orientation et de programmation relative à la sécurité – loi Pasqua*). W tym akcie prawnym określono główne zadania stojące przed funkcjonariuszami Policji Narodowej w latach 1995–1999, status czynnych policjantów, wskazano środki, którymi mogą dysponować, wykonując swoje zadania. Kolejny akt prawny dotyczący funkcjonowania Policji Narodowej to Ustawa o kierunkach działania w ramach bezpieczeństwa wewnętrznego i programowaniu (*Loi d'orientation et de programmation pour la sécurité intérieure (LOPPSI) z 2002 roku*¹⁵). Przyjęcie LOPPSI było związane ze znaczącym wzrostem przestępczości. W przywoływanej ustawie sprecyzowano rolę Policji Narodowej w walce z przestępczością. Ustawodawca określił m.in. liczbę policjantów, którzy zostaną delegowani do walki z przestępczością, wskazał również sposoby postępowania z przestępcami oraz ofiarami przestępstw.

Kontynuacją działań prawnych w zakresie wzmacniania pozycji służb policyjnych w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego we Francji było przyjęcie w 2003 roku Ustawy o bezpieczeństwie wewnętrznym (*Loi n° 2003–239 du 18 mars 2003 dite « LSI » ou « loi Sarkozy II » pour la sécurité intérieure*), zwanej również ustawą Sarkozy'ego II. Na mocy tego aktu prawnego do katalogu przestępstw dodano nowe ich rodzaje, takie jak: prostytutka, żebractwo, nielegalne zamieszkiwanie budynków, chuligaństwo, homofobię, nielegalny obrót bronią. W związku z pojawieniem się nowego katalogu przestępstw na mocy powyższej ustawy poszerzono również uprawnienia PN w zakresie ich zwalczania¹⁶.

Kolejna ustawa o kierunkach działania i programowaniu w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego (*Loi du 14 mars 2011 d'orientation et de programmation pour la performance de la sécurité intérieure – LOPPSI II*) została przyjęta 14 marca 2011 roku. Uwzględniono w niej nowe rodzaje zagrożeń, takie jak cyberprzestępczość, kradzież tożsamości w Internecie czy rozpowszechnianie pornografii nieletnich. Na mocy tej ustawy dopuszczono monitoring i kontrolę policyjną baz danych, wzmocniono także środki ochrony prawnej funkcjonariuszy służb policyjnych oraz źródeł informacji¹⁷.

Ramy etyki zawodowej policjantów określa *Kodeks Etyki Policji i Żandarmerii Narodowej*. Pierwszy tego rodzaju kodeks został przyjęty

¹⁵ *LOI n° 2002-1094 du 29 août 2002 d'orientation et de programmation pour la sécurité intérieure*, Legi France, <https://www.legifrance.gouv.fr> (30.03.2022).

¹⁶ *Loi n° 2003-239 du 18 mars 2003 pour la sécurité intérieure*, Legi France, <https://www.legifrance.gouv.fr> (30.03.2022).

¹⁷ *Loi d'orientation et de programmation pour la sécurité intérieure 2011*, art. 18.

w 1986 roku, natomiast jego nowelizacja nastąpiła w 2014 roku¹⁸. Ważna z punktu widzenia regulacji dotyczących Policji Narodowej jest *Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela*. Szczególną wartością podkreślaną przez władze francuskie ma art. 12, w którym wskazano konieczność powołania służb policyjnych jako głównej formacji stojącej na straży zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego¹⁹.

Charakterystyka struktur organizacyjnych

Najwyższym organem kierowniczym Policji Narodowej jest Dyrektor Generalny (*Le Directeur Général de la Police Nationale – DGPN*). Do jego podstawowych zadań należy stymulowanie, koordynowanie i kierowanie działaniami operacyjnymi PN. Dyrektor Generalny powoływany jest przez Radę Ministrów i podlega bezpośrednio Ministrowi Spraw Wewnętrznych²⁰. Wśród kompetencji DGPN znajduje się również kierowanie Dyrekcją Generalną Policji Narodowej (*La Direction Générale de la Police Nationale – DirGPN*).

Narodowe Policyjne Siły Interwencyjne (*la Force d'Intervention de la Police Nationale – FIPN*) są strukturą operacyjną, bezpośrednio podporządkowaną DirGPN, która ma na celu koordynację działań wszystkich jednostek interwencyjnych Policji (*RAID – Recherche, Assistance, Intervention et Dissuasion, GIPN – Groupes d'Intervention de la Police Nationale i BRI/BAC – Brigade de Recherche et d'Intervention i Brigade Anti-Commandos*). Zostały one utworzone w 2009 roku w celu ochrony największych miast Francji przed zagrożeniami terrorystycznymi. Dzięki FIPN, które są potocznie określane mianem jednostki zarządzania kryzysowego, władze polityczne mają możliwość podjęcia szybkiej reakcji w przypadku kryzysu. Są to jednostki antyterrorystyczne, które podobnie jak w Polsce służą do działań szturmowych, zatrzymywania niebezpiecznych przestępców, uwalniania zakładników w sytuacjach niewymagających bardziej rozbudowanych sił. Z kolei RAID jest jednostką kontrterrorystyczno-ratunkową, która zajmuje się uwalnianiem zakładników w ramach poważnych incydentów na poziomie krajowym, służy także wsparciem specjalistycznego personelu pozostałym jednostkom

¹⁸ *Code de déontologie de la police nationale et de la gendarmerie nationale*, Ministère de l'Intérieur, <https://www.interieur.gouv.fr> (15.11.2022).

¹⁹ *Déclaration des droits de l'homme et des citoyens (extrait)*, Ministère de l'Intérieur, <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (28.11.2022).

²⁰ *Histoire*, Ministère de l'Intérieur, <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (21.11.2022).

PN. Twórcami tej jednostki w latach 80. XX wieku byli m.in. Ange Mancini i Peerre Broussard²¹.

Kolejną instytucją podlegającą DirGPN jest Krajowe Centrum Informacji Policji (*Centre d'Information de la Police Nationale – CIPN*), które ma za zadanie monitorowanie działalności operacyjnej Dyrekcji i służb DirGPN oraz przekazywanie informacji operacyjnych. Poza działalnością informacyjną CIPN odpowiada za 24-godzinną obsługę gabinetu DGPN²².

Dyrekcji podlega również Służba Informacyjno-Komunikacyjna Policji Krajowej (*Service d'Information et de Communication de la Police – SICoP*), której celem jest realizacja ogólnej polityki komunikacyjnej PN oraz zapewnienie obecności sił PN podczas ważnych wydarzeń w państwie (np. *Tour de France*). W przypadku zaistnienia sytuacji kryzysowej SICoP zapewnia komunikację pomiędzy wszystkimi służbami²³.

Misja Antynarkotykowa (*Mission de Lutte AntiDrogue – MILAD*) jest kolejną instytucją podlegającą Dyrekcji. Do głównych zadań tej komórki należy kierowanie i koordynacja polityki departamentów i służb Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w walce z handlem narkotykami. MILAD prowadzi również działalność prewencyjną polegającą na opracowywaniu działań profilaktycznych w zakresie zwalczania przestępczości narkotykowej. Obecnie prawie 500 funkcjonariuszy policji ds. szkolenia antynarkotykowego prowadzi: działania informacyjne dla wszystkich odbiorców, wewnętrzne szkolenia zawodowe, szkolenia dla partnerów instytucjonalnych, stowarzyszeń czy szkół²⁴.

Delegacja ds. Ofiar (*Délégation aux victims – DAV*) została utworzona w 2005 roku w celu przygotowywania policjantów do kontaktu z ofiarami przestępstw. W związku z tym, że to policjanci jako pierwsi kontaktują się z pokrzywdzonymi, DAV ma za zadanie przygotować funkcjonariuszy do adekwatnego postępowania z różnymi poszkodowanymi²⁵.

Jednostka Koordynująca Bezpieczeństwo Transportu Publicznego (*Unité de Coordination de la Sécurité dans les Transports en Commun – UCSTC*) została utworzona w 2010 roku na podstawie krajowego planu bezpieczeństwa transportu w celu koordynacji działań wszystkich służb transportu publicznego, PN, ŻN oraz przewoźników przyczyniających się

²¹ *Ibidem*.

²² *Le CIPN (Centre d'information de la Police nationale)*, Ministère de l'Intérieur, <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (31.12.2022).

²³ *Le SICoP (Service d'Information et de Communication de la Police)*, Ministère de l'Intérieur, <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (29.12.2022).

²⁴ *La MILAD (Mission de Lutte AntiDrogue)*, Ministère de l'Intérieur, <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (25.11.2022).

²⁵ *La DAV (Délégation aux victimes)*, Ministère de l'Intérieur, <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (19.12.2022).

do zapewnienia bezpieczeństwa w transporcie publicznym. Bezpośrednio podlega DirGPN. UCSTC odpowiada m.in. za płynność przepływu informacji operacyjnych pomiędzy organami ścigania a przewoźnikami²⁶.

Wśród pozostałych struktur organizacyjnych Policji Narodowej, które funkcjonują obok DirGPN, znajduje się m.in. Krajowy Departament ds. Zasobów i Umiejętności Policji Narodowej (*Direction des Ressources et des Compétences de la Police Nationale – DRCPN*), który powstał w wyniku połączenia Departamentu Administracji Krajowej Policji i Wydziału Szkolenia Policji w 2010 roku. Od 2017 roku zmianie uległy jego kompetencje i obecnie departament odpowiada za ogólną politykę administracyjną PN. Do pozostałych zadań DRCPN należy m.in. zarządzanie zasobami ludzkimi oraz przygotowanie, wykonanie i monitoring krajowego budżetu policji²⁷.

Generalny Inspektorat Policji (*Inspection Générale de la Police Nationale – IGPN*), który odpowiada za kontrolę DGPN oraz służb DirGPN i Prefektury Paryskiej Policji również funkcjonuje obok DirGPN. Głównym zadaniem IGPN jest usprawnianie funkcjonowania wszystkich instytucji Policji Narodowej. W związku z tym inspektorat realizuje następujące działania: prowadzi kontrole związane z funkcjonowaniem i organizacją służb policyjnych, jest odpowiedzialny za zapewnienie przestrzegania przez funkcjonariuszy ustaw i przepisów oraz *Kodeksu Etycznego Policji Narodowej*. W skład IGPN wchodzi krajowy wydział dochodzeniowy, 8 delegatur (Lille, Metz, Paryż, Rennes, Lyon, Bordeaux, Marsylia i Fort-de-France) oraz biuro w Nicei. Od 2017 roku w ramach inspektoratu uruchomiono platformę „SIGNAL-DISCRIP”, która ma na celu zapobieganie przejawom dyskryminacji wśród funkcjonariuszy policji²⁸.

Centralna Dyrekcja Policji Sądowej (*Direction Centrale de la Police Judiciaire – DCPJ*) jest policją sądową, która powstała w XX wieku. Jej podstawowym zadaniem jest realizacja policyjnych misji sądowych na terytorium całego państwa w celu wykrywania wyspecjalizowanych, zorganizowanych i ponadnarodowych form przestępczości. Cechą charakterystyczną DCPJ jest wykorzystywanie najnowszych technologii²⁹.

Centralna Dyrekcja Bezpieczeństwa Publicznego (*Direction Centrale de la Sécurité Publique*) – oprócz codziennego zaangażowania w za-

²⁶ L'UCSTC (*Unité de Coordination de la Sécurité dans les Transports en Commun*), Ministère de l'Intérieur, <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (30.12.2022).

²⁷ *Direction des Ressources et des Compétences de la Police Nationale*, Ministère de l'Intérieur, <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (25.12.2022).

²⁸ *Inspection générale de la Police nationale*, Ministère de l'Intérieur, <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (25.12.2022).

²⁹ *Histoire...*

pewnianie bezpieczeństwa ludzi i mienia, odgrywa ważną rolę w dostarczaniu ogólnych informacji organom rządowym. Centralna Dyrekcja Bezpieczeństwa Publicznego jest największą aktywną dyrekcją Policji Krajowej i podlega Ministrowi Spraw Wewnętrznych oraz Dyrektorowi Generalnemu Policji³⁰.

Centralna Dyrekcja Straży Granicznej (*Direction Centrale de la Police Aux Frontières – DCPAF*) – jest to wyspecjalizowana krajowa dyrekcja, która zapewnia bezpieczeństwo wewnętrzne poprzez działalność straży granicznej. W skład DCPAF wchodzi: Krajowa Policja Kolejowa, Dyrekcja ds. Krajowych, Międzynarodowych i Bezpieczeństwa, Dyrekcja Służb Imigracyjnych i Terytorialnych, Dyrekcja ds. Zasobów. W ramach DCPAF działa Centralny Urząd ds. Zwalczenia Nieuregulowanej Imigracji i Zatrudnienia Cudzoziemców. Zadania Centralnej Dyrekcji Straży Granicznej koncentrują się wokół prowadzenia następujących misji: kontroli granicznej i walki z fałszerstwami dokumentów. Centralna Dyrekcja Republikańskich Kompanii Bezpieczeństwa (*Direction Centrale des Compagnies Républicaines de Sécurité – CRS*) – Republikańskie Kompanie Bezpieczeństwa to mobilne jednostki stanowiące rezerwę Policji Narodowej. Specjalizują się w utrzymaniu i przywracaniu porządku publicznego. Wśród pozostałych zadań CRS należy wymienić zwalczanie drobnych przestępstw (przy współpracy z DCSP), nadzór portów i lotnisk (współdziałają w tym zakresie z DCPAF) oraz misje eskortowe³¹.

Dyrekcja ds. Współpracy Międzynarodowej (*Direction de la Coopération Internationale – DCI*) to utworzona w 2010 r. wspólna dyrekcja PN i ŻN z siedzibą w Nanterre. Została powołana do realizacji francuskiej polityki zagranicznej w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego pod egidą Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Misja tej instytucji jest realizowana poprzez działania w ramach współpracy operacyjnej, technicznej i instytucjonalnej. Sieć DCI obejmuje prawie 300 policjantów i żandarmów przydzielonych do 74 wewnętrznych służb bezpieczeństwa w przedstawicielstwach dyplomatycznych za granicą³².

Służba Ochrony (*Service de la Protection – SDLP*) zapewnia ochronę Prezydenta Republiki, członków rządu oraz zagranicznych szefów państw lub rządów przebywających na terytorium Francji. SDLP zajmuje się również koordynacją działań ochronnych najważniejszych wydarzeń międzynarodowych na terenie Francji³³. Departament zakupów,

³⁰ A.-M. Ventre, *op.cit.*, s. 31–42.

³¹ *Ibidem*, s. 37.

³² *Dyrekcja Współpracy Międzynarodowej*, Ambasada Francji w Polsce <https://pl.ambafrance.org> (14.12.2022).

³³ *Histoire...*

innowacji i logistyki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (*Service de l'Achat, de l'Innovation et de la Logistique du Ministère de l'Intérieur – SAILMI*) realizuje zadania na rzecz dyrekcji generalnych i służb, a także placówek publicznych. Prefektura Policji (*Préfecture de Police*) obejmuje siły policyjne operujące w Paryżu i departamentach przyległych.

Zakres zadań i podstawowe uprawnienia Policji Narodowej

Policja Narodowa jest podstawową formacją bezpieczeństwa wewnętrznego we Francji działającą na rzecz utrzymania bezpieczeństwa publicznego oraz porządku publicznego. Ponad 70% wszystkich śledztw dotyczących przestępstw oraz 80% zatrzymań policyjnych każdego roku jest realizowanych przez PN.

Do kompetencji Policji Narodowej należy realizacja 5 głównych zadań. Po pierwsze, zapewnienie bezpieczeństwa ludzi, mienia i instytucji. Misją tą zarządza głównie Centralna Dyrekcja Bezpieczeństwa Publicznego (DCSP). Po drugie, monitorowanie i ograniczanie przepływów migracyjnych, w szczególności poprzez zwalczanie nielegalnej imigracji. Misja ta jest wykonywana głównie przez Centralną Dyrekcję Straży Granicznej (DCPAF). Dyrekcja ta ma za zadanie czuwać nad przestrzeganiem zasad dotyczących ruchu osób na granicach Francji. Na poziomie krajowym DCPAF walczy również z przestępczością, która dotyczy różnych dziedzin. Wraz z innymi jednostkami policji walczy z nielegalnym zatrudnianiem cudzoziemców, którzy nie posiadają zezwolenia na pobyt. Po trzecie, zwalczanie przestępczości zorganizowanej, poważnych przestępstw i handlu narkotykami. Za tę misję odpowiada przede wszystkim Centralna Dyrekcja Policji Sądowej (DCPJ). Dysponuje ona wyspecjalizowanymi biurami centralnymi. Policja Sądowa bierze również udział w walce z handlem nielegalnymi substancjami. Brygady badawczo-śledcze odgrywają także bardzo ważną rolę w walce z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem. Po czwarte, zapewnienie Francji ochrony przed różnymi zagrożeniami zewnętrznymi i terroryzmem. Strukturą, która zajmuje się tymi kwestiami, jest Jednostka Koordynacji ds. Zwalczania Terroryzmu (UCLAT), która gromadzi informacje przekazane jej przez DCRI i DCPJ. UCLAT jest bezpośrednio powiązana z Dyrekcją Generalną Policji Krajowej. Po piąte, utrzymanie i przywracanie porządku publicznego. Misja ta jest realizowana przy udziale Centralnej Dyrekcji Republikańskich Kompanii Bezpieczeństwa (CRS), a także jej 61 mobilnych jednostek. Funkcjonariusze CRS dbają o utrzymanie porządku, zapewniają bezpieczeństwo ludności na wrażliwych obszarach, pomagają ludziom w kontekście bezpieczeństwa ruchu drogowego,

interwenują na morzu i w górach. W niektórych misjach CRS uczestniczą policjanci z elitarnej jednostki RAID³⁴. Zadania francuskiej PN mogą być również realizowane poza terytorium państwa, w ramach działań prowadzonych przez Dyрекcję Współpracy Międzynarodowej (DCI), która funkcjonuje w 156 różnych krajach³⁵.

Policja realizuje swoje zadania poprzez stosowanie różnych działań, m.in. dochodzeń, technik naukowych, wywiadu i wymiany informacji, kontroli wewnętrznej itp. Celem dochodzeń jest odnotowywanie przestępstw, poszukiwanie dowodów i wskazówek w celu uściślenia faktów oraz prowadzenia śledztw i postępowań sądowych. Metoda ta wykorzystywana jest przez agentów i funkcjonariuszy policji sądowej pod kontrolą sędziów w szczególności w odniesieniu do przestępstw związanych z: atakami na ludzi i ich mienie, nielegalnym handlem, cyberprzestępczością oraz fałszowaniem dokumentów. Techniki naukowe mają zastosowanie do gromadzenia dowodów w dochodzeniach. Agenci prowadzą analizy, korzystając z dorobku i możliwości różnych dziedzin, takich jak np. balistyka, fizykochemia, biologia, chemia czy toksykologia. Wywiad i gromadzenie oraz wymiana informacja służą policji do zapobiegania i przewidywania zagrożeń, które mogą negatywnie wpływać na instytucje czy podstawowe interesy Francji, suwerenność narodową lub poważnie zagrażać bezpieczeństwu publicznemu oraz porządkowi publicznemu. Rolą kontroli wewnętrznej jest zapewnienie efektywności służby policyjnej. W przypadku stwierdzenia dysfunkcji lub naruszeń zasad działania może ona przeprowadzić dochodzenie administracyjne lub sądowe. Kontrolą wewnętrzną zajmuje się Główny Inspektorat Policji (IGPN)³⁶. W celu realizowania zadań policja dysponuje odpowiednimi zasobami ludzkimi, finansowymi i materialnymi. Funkcje administrowania, zarządzania i kontroli sprawuje Dyrekcja ds. Zasobów i Umiejętności Policji Krajowej (DRCPN) oraz IGPN.

Potencjał personalny i materialny

Osoby ubiegające się o przyjęcie do Policji Narodowej muszą posiadać obywatelstwo francuskie. Policja Narodowa zatrudnia ok. 140 tys. funkcjonariuszy (z administracją i technikami włącznie). Prawie 10% policjantów to kobiety³⁷.

³⁴ *Comment rentrer dans la Police Nationale: concours, formation, recrutement*, Police Nationale, <https://www.police-nationale.net> (15.12.2022).

³⁵ *Dyrekcja Współpracy...*

³⁶ *Comment rentrer dans...*

³⁷ *Ibidem.*

W celu wstąpienia do PN należy zdać egzaminy konkursowe i testy selekcyjne. Istnieją konkursy zewnętrzne dla kandydatów, którzy nie są jeszcze funkcjonariuszami, a także konkursy wewnętrzne dla policjantów, chcących pełnić inną funkcję lub zmienić specjalność. Poziomym wymogów konkursów zewnętrznych, a także konkursów i testów wewnętrznych, różni się w zależności od specjalności oraz zajmowanego stanowiska.

Od dawna obecne w PN są kobiety (przystąpiły do czynnej służby w 1966 roku), stanowiące obecnie ok. 27% całości personelu policyjnego. Po raz pierwszy stopień komisarza kobieta otrzymała w 1977 roku, natomiast naczelnika w 1980 roku. W 2004 roku kobieta została naczelnym dyrektorem policji sądowej, a w 2006 roku generalnym inspektorem policji krajowej i wreszcie w 2012 roku została zatrudniona na stanowisku dyrektora Inspektoratu Generalnego Policji Krajowej³⁸. Należy podkreślić, że możliwości ubiegania się o niektóre stanowiska nie zawsze były otwarte dla kobiet. Konkursy na inspektora i śledczego zostały otwarte dla kobiet dopiero w 1972 roku, a na komisarza w 1974 roku.

Kobiety-funkcjonariuszki są zatrudnione na następujących stanowiskach:

- 65% na posterunkach policji,
- 29% na stanowiskach administracyjnych,
- 3% na stanowiskach technika,
- 3% w komórkach naukowo-badawczych.

Kształceniem osób chętnych do wstąpienia w szeregi Policji Narodowej zajmuje się Krajowa Szkoła Policji (*L'École Nationale Supérieure de la Police – ENSP*), która jest ogólnokrajową instytucją administracji publicznej odpowiedzialną za szkolnictwo wyższe i misję badawczą. ENSP ma osobowość prawną i niezależność finansową, podlega Ministrowi Spraw Wewnętrznych. Głównym zadaniem ENSP jest wstępne i ustawiczne kształcenie i szkolenie funkcjonariuszy policji. ENSP jest również odpowiedzialna za badania w dziedzinie bezpieczeństwa wewnętrznego. Rozwija także działania w zakresie współpracy z francuskimi i zagranicznymi instytucjami edukacyjnymi i badawczymi.

Na potencjał materialny PN składa się m.in. uzbrojenie oraz pojazdy służbowe. Uzbrojenie policjantów zależy od ich specjalności. Generalnie każdy z czynnych funkcjonariuszy policji jest wyposażony w: półautomatyczny 9-milimetrový pistolet parabellum Sig Sauer SP 202274, parę kajdanek, kamizelkę kuloodporną³⁹. Oprócz uzbrojenia indywidualnego policjanci dysponują również uzbrojeniem zespołowym, dostosowanym

³⁸ *Ibidem.*

³⁹ *Ibidem.*

do wykonywanych czynności. Są to: elektryczne pistolety pulsacyjne, takie jak Taser X26, granatniki typu Cougar, strzelby, pistolety maszynowe Beretta 12SD lub HK UMP9, karabiny szturmowe, jak HK G36⁴⁰. Wyposażenie różni się także w zależności od jednostek. Elitarne jednostki, takie jak RAID, dysponują ciężkim uzbrojeniem i sprzętem do przeprowadzania specjalistycznych operacji policyjnych.

Zaplecze materialne PN stanowią również pojazdy. Jest ich około 30 000, w tym 1700 skuterów i 3100 motocykli. Niektóre mają logo policji krajowej, które jest łatwo rozpoznawalne przez obywateli, ale są też pojazdy nieoznakowane, aby można je było wykorzystać podczas dyskretnych misji. Do pojazdów używanych przez policję należą głównie samochody francuskie: Citroën Berlingo II, Renault Trafic II lub Master III, Peugeot 308s, ale także amerykańskie: Ford Focus III SW lub Phase II SW czy motocykle BMW R1200RT⁴¹. W ramach Policji Narodowej działają również Brygady Rzemne i Morskie, Brygada Sekwany (Paryż) liczy 17 łodzi, w tym holowniki i łodzie patrolowe. Posiada również policyjny autobus ratunkowy, dwa pojazdy terenowe i pięć pomp. Jeden z holowników to wielofunkcyjny i mocny holownik-pchacz o długości 22 metrów. Na wyposażeniu Brygad Rzemnych są również sonary.

Współpraca międzynarodowa

Transgraniczny charakter współczesnych zagrożeń rodzi konieczność współdziałania w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego także z innymi państwami. Zmienna natura zagrożeń skłoniła Francję do podjęcia współpracy dwustronnej (np. z Niemcami czy Polską) oraz wielostronnej (w ramach Unii Europejskiej) w celu zwalczania terroryzmu, międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, przemytu narkotyków i broni, zwalczania nielegalnej migracji oraz cyberprzestępczości⁴².

W 2010 roku w ramach francuskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych utworzono Dyрекcję Współpracy Międzynarodowej (*la Direction de la Coopération Internationale – DCI*). We francuskich ambasadach w wielu państwach powołano tzw. attaché bezpieczeństwa wewnętrznego. Do ich zadań należy rozwijanie bilateralnej współpracy w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego oraz usprawnianie kontaktów pomiędzy służbami działającymi w zakresie bezpieczeństwa wewnętr-

⁴⁰ *Histoire et présentation de la Police Nationale*, Police Nationale, <https://www.police-nationale.net> (15.12.2022).

⁴¹ *Ibidem*.

⁴² *Nos missions*, Ministère de l'Intérieur, <https://www.gendarmerie.interieur.gouv.fr> (22.12.2022).

nego (m.in. funkcjonariuszami policji). Funkcjonariusze PN poprzez współpracę dwustronną dotyczącą zwalczania terroryzmu i przestępczości zorganizowanej działają na rzecz ochrony obywateli Francji, którzy wyjechali z kraju, jak i ochrony francuskich interesów. Ich działania mają na celu osiągnięcie wymiernych korzyści w dziedzinie bezpieczeństwa wewnętrznego⁴³.

Na szczególną uwagę zasługuje realizacja tzw. polityki dobrego sąsiedztwa Francji z Niemcami. Państwa te już w latach 70 XX w. zdecydowały się na współdziałanie na różnych płaszczyznach, m.in. gospodarczej, politycznej, kulturalnej oraz bezpieczeństwa. Jeśli chodzi o obszar bezpieczeństwa wewnętrznego, jest to przede wszystkim:

- współpraca służb granicznych,
- współdziałanie w ramach gromadzenia i wykorzystywania danych biometrycznych,
- kooperacja na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym⁴⁴.

Pierwsze wspólne działania straży (policji) granicznych Francji i Niemiec miały miejsce w początkach lat 80. XX w. W kolejnych latach współpraca formacji z obydwu krajów rozwijała się, a doświadczenia francusko-niemieckiej polityki dobrosąsiedzkiej zostały wykorzystane przez Unię Europejską w trakcie opracowywania zintegrowanego planu zarządzania granicami zewnętrznymi państw członkowskich w 2002 r., a następnie w procesie tworzenia Frontexu (Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej). W październiku 2006 roku obydwie państwa zadeklarowały chęć pogłębienia dwustronnej współpracy w zakresie współdziałania służb granicznych. Zdecydowano o powołaniu zespołów szybkiego reagowania na granicach i postulowano utworzenie wspólnych zespołów eksperckich działających na wszystkich głównych przejściach granicznych (lądowych, morskich i powietrznych).

Kolejny obszar współpracy, w którym uczestniczą siły policyjne z obydwu państw, to działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego. Francja i Niemcy podejmują szereg inicjatyw w tym zakresie, jednocześnie państwa te współpracują z innymi sąsiadami, zwłaszcza państwami Beneluksu (Belgia, Holandia, Luksemburg). W wyniku podpisania układu z Schengen w 1985 r. zniesiono kontrolę graniczną pomiędzy krajami Beneluksu a Francją i Niemcami. W ramach podpisania porozumienia z 2004 r. o przeprowadzaniu transgranicznych inter-

⁴³ K.P. Marczuk, *Współpraca dobrosąsiedzka Francji i Niemiec w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego*, „Politica Germanica”, 2012, nr 1, s. 256.

⁴⁴ *Ibidem*, s. 257.

wencji policyjnych formacje policyjne zostały zobowiązane do wspólnych patroli, kontroli, prowadzenia obserwacji na granicach państw.

Współpraca w dziedzinie bezpieczeństwa wewnętrznego jest również realizowana na linii Francja – Polska. Policyjna współpraca z partnerem francuskim uregulowana została w Umowie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Francuskiej o współpracy w dziedzinie spraw wewnętrznych, sporządzonej w Warszawie 12 września 1996 roku, która obowiązuje od 1 marca 1998 roku⁴⁵.

W 1990 roku powstał Dział Bezpieczeństwa Wewnętrznego zlokalizowany w Ambasadzie Francji w Warszawie. Współpraca z polską policją obejmuje działania w ramach zwalczania międzynarodowej przestępczości zorganizowanej w zakresie przestępczości ekonomicznej (oszustwa bankowe), cyberprzestępczości, handlu narkotykami, fałszerstw (lekarstwa, papierosy) i przestępczości samochodowej. Warto podkreślić, że podczas wizyty w Polsce Prezydent Republiki Francuskiej podpisał list intencyjny w dziedzinie cyberbezpieczeństwa. W 2018 roku zawarto także umowę partnerską pomiędzy Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie (WSPol) i Wyższą Państwową Szkołą Policji (ENSP) w Saint-Cyr-au-Mont-d'Or⁴⁶.

Zakończenie

Policja Narodowa jest podstawową strukturą systemu bezpieczeństwa wewnętrznego Francji kształtującą i zapewniającą bezpieczeństwo publiczne i porządek publiczny, czego dowodzą wysokie oceny społeczne tej formacji. I tak w raporcie opublikowanym 12 marca 2022 roku przez Centrum Badań Politycznych *Ecole Sciences* na temat zaufania publicznego znalazł się również rozdział dotyczący policji. Aż 55% ankietowanych darzy zaufaniem policję, natomiast 14% ufa jej bezgranicznie. Wśród respondentów 44% twierdzi, że policja podejmuje właściwe działania w celu zapewnienia porządku publicznego⁴⁷. Do realizacji przypisanych jej zadań dysponuje odpowiednim zapleczem materialnym i personalnym oraz posiada wystarczające instrumenty prawne. Dowodzi tego skuteczne rozwiązywanie problemów z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego, a także takich o szerszym wymiarze, jak opanowywanie zamieszek (np. strajku „żółtych kamizelek”, rozruchów znanych jako

⁴⁵ *Dyrekcja Współpracy...*

⁴⁶ *Ibidem.*

⁴⁷ *CEVIPOF – Sondage "Le rapport à la police" des français – Analyse*, Franceinfo, <https://francetvinfo.fr>, 31.03.2021 (1.04.2021).

„płonące przedmieścia”) czy zapewnienie sprawnego wprowadzania stanów wyjątkowych związanych z atakami terrorystycznymi (w 2005 oraz w 2015 roku). Policja Narodowa jest przygotowana do podejmowania działań na rzecz zapewnienia i utrzymania bezpieczeństwa wewnętrznego w okresie pokoju oraz w okresie stanów nadzwyczajnych. Z powodu pojawiania się coraz to nowych wyzwań i zagrożeń dla bezpieczeństwa Policja Narodowa systematycznie modyfikuje sposoby swojego działania, doskonali strukturę organizacyjną oraz unowocześnia wyposażenie.

Bibliografia

- CEVIPOF – Sondage „Le rapport à la police“ des français – Analyse*, Franceinfo, <https://francetvinfo.fr>, 31.03.2021 (1.04.2021).
- Code de déontologie de la police nationale et de la gendarmerie nationale*, Ministère de l’Intérieur, <https://www.interieur.gouv.fr> (15.11.2022).
- Code Général des Collectivités Territoriales*, Legi France, <https://www.legifrance.gouv.fr> (19.11.2022).
- Comment rentrer dans la Police Nationale: concours, formation, recrutement*, Police Nationale, <https://www.police-nationale.net> (15.12.2022).
- Czapska J., Wójcikiewicz J., *Policja w społeczeństwie obywatelskim*, Kraków 1999.
- Déclaration des droits de l’homme et des citoyens (extrait)*, Ministère de l’Intérieur, <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (28.11.2022).
- Direction des Ressources et des Compétences de la Police Nationale*, Ministère de l’Intérieur, <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (25.12.2022).
- Dyrekcja Współpracy Międzynarodowej*, Ambasada Francji w Polsce, <https://pl.ambafrance.org> (14.12.2022).
- Fehler W., *Bezpieczeństwo wewnętrzne współczesnej Polski*, Biała Podlaska 2012.
- Fehler W., *O pojęciu polityki wewnętrznego bezpieczeństwa państwa*, „Studia Prawnoustrojowe”, 2014, nr 23.
- Histoire*, Ministère de l’Intérieur, <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (21.11.2022).
- Histoire et présentation de la Police Nationale*, Police Nationale, <https://www.police-nationale.net> (15.12.2022).
- Inspection générale de la Police nationale*, Ministère de l’Intérieur, <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (25.12.2022).
- La DAV (Délégation aux victimes)*, Ministère de l’Intérieur, <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (19.12.2022).
- La MILAD (Mission de Lutte AntiDrogue)*, Ministère de l’Intérieur, <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (25.11.2022).
- Le CIPN (Centre d’information de la Police nationale)*, Ministère de l’Intérieur, <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (31.12.2022).
- Le SICoP (Service d’Information et de Communication de la Police)*, Ministère de l’Intérieur, <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (29.12.2022).
- Loi du 23 avril 1941 portant organisation générale des services de police en France*, Crimino Corpus, <https://criminocorpus.org> (30.03.2022).

- LOI n° 2002-1094 du 29 août 2002 d'orientation et de programmation pour la sécurité intérieure*, Legi France, <https://www.legifrance.gouv.fr> (30.03.2022).
- Loi n° 2003-239 du 18 mars 2003 pour la sécurité intérieure*, Legi France, <https://www.legifrance.gouv.fr> (30.03.2022).
- L'UCSTC (Unité de Coordination de la Sécurité dans les Transports en Commun)*, Ministère de l'Intérieur, <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (30.12.2022).
- Marczuk K.P., *Współpraca dobrosąsiedzka Francji i Niemiec w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego*, „Politica Germanica”, 2012, nr 1.
- Nos missions*, Ministère de l'Intérieur, <https://www.gendarmerie.interieur.gouv.fr> (22.12.2022).
- Organisation*, Ministère de l'Intérieur, <http://www.police-nationale.interieur.gouv.fr> (30.09.2022).
- Pieprzny S., *Policja – organizacja i funkcjonowanie*, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 2003.
- Presentation*, Prefecture de Police, <https://www.prefecturedepolice.interieur.gouv.fr> (11.11.2022).
- The CIA World Factbook*, Central Intelligence Agency, <https://www.cia.gov>, November 2011 (31.01.2021).
- Ventre A.-M., *polices en France*, „Poivoirs”, 2002, nr 102.

Police as a link in the internal security system of the 5th French Republic

Abstract

Ensuring internal security is one of the basic tasks of modern states. In order to implement it effectively within their security systems, they created specialized internal security subsystems. France is a country in which this type of subsystem also functions. One of its most important links is the National Police. In order to show the place of this formation in the aforementioned subsystem, the first part of the article presents the essence of this type of subsystem, and then characterizes the general shape of the internal security system of the 5th French Republic. Next, the issue of the legal basis for the functioning of the National Police in France was raised and its organizational structure was presented. In the final part of the article, the scope of tasks, personnel and material potential of the National Police and its international cooperation in ensuring internal security were analyzed. During the work on the article, the methods of legal analysis and system analysis were used.

Keywords: internal security, internal security system, police